

SVERIGE

Kongl. May:tz Rusttiensts Ordning,
Angående Ridderskapet och Adelen uti
Skåne, Halland, Bleking och Bahuus
Lähn. Gifwen Stockholm den 12
Januarii, Åhr 1687

[1687]

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. May:ē
Rüsttienstes Ord-
ning /

Angående
Ridderskapet och Adelen uti Skåne/Wal-
land/ Bleking och Bohus Lahn. Gifwen
Stockholm den 12 Januarii, Åhr 1687.

Cum Gratia & Privilegio S. R. Majestatis.

SEDERHOLM/
Tryckt hos Niclas Bankij/ Kongl. Booktryckare.

Wår Kung
med Guds
Nåde / Sveriges /

Götes och Wändes Konung / Stor-Furste til Finland /
Hertig uti Skåne / Estland / Liffland / Carelen / Brehmen /
Werden / Stettin-Pommern / Cassuben och Wändens;
Furste til Rügen / Herre öfwer Ingermanland och Wis-
mar; Så och Pfalzgrefwe twid Rhein / i Beyerne / til Güt-
lich / Clewe och Bergen Hertig. Giöre twetterligt / at så-
som Wi hafwe befunnit det twid Ridderstapen och Ade-
lens Kostienst i Skåne / Halland / Bleking och Bohuus-
Låhn / någon Tring en Tijd bortåt föreluppit / idet bem:te
Ridderstap icke allenast warit otwisse på hwad sätt de des-
ras Kostienst skolat prætera, utan ock huru och på hwad
sätt de sine Gudz-Råntor til Kustienstén måtte hafwa at
uträkna och anslå / hwar til kommer at jämbwål åtskillige
andre Speciale Förordningar så uppå Riksdagar som där-
utom / Adelens Kustienst angående / sedermera äre blef-
ne författade / hwilke uti den gamla Kustienstz Ordning-
gen / som oftwanbemelte Proviacier här tills uti Kustienst-
stens utgörande fölgt / en Förändring göra och förorsä-
ka ; Alltså och på det bem:te Ridderstap icke af Swet-
sene

tenhet måge sig försee emot Ordningens rätte För-
stånd/ utan de/ lifka som Adelen i den öfrige Deel aff
Swerige/ hafwa en klar Lag/ huruledes Rufftienstern
aff dem härefter skal utgiöras/ jämbwäl på hwad sätt
de sine Jordeböcker och Rufftningz Längder skole hafwa
at inträtta och författa/ sampt Rantorne uträfna och sig
med hwar andra sammansättia/ så at både Os och Gro-
nan må see rät och hwar och en tweta sin Plicht; En
hafwe wij funnit nödigt bemerte Rufftningz Ordning för-
ändra och förklara på sät och Wijs/ som effterföljer.

Til det första: Såsom Sweriges Lag och Privile-
gjerne Adelen tilbinda at hålla Rufftiansst för deras
Godz; Alltså skole de hafwa gode och starcke Hästar/
alle Walackar/ så framt de äro at bekomma/ och skal
Hästen förtenstul at minstone twara effter Stockholms
All Nijö Dwarter och tu finger hög baak om Sade-
len: Och ingen Häst gillas under Rufftienstern minder/
så framt at MunsterHerren och Commissarien icke sin-
na honom så starck och undersat twara/ at han ett eller tu
Singers lågheet med sin Styrcia kan upfylla.

Til det andra: Ryttaren bör hafwa tient tilfören-
de antingen under Adelsfahnan eller något annat Re-
gemente i Krüg; Men står en sådan ey at bekomma/
moste en annan warachtig Karl skaffas/ monderad med
en god Ellgzhudz Köller/ lång til Knäs/ et par goda
Skinbyror/ goda wärte Ryfläders Stöflar och Spår-
läder med förteente Spårar/ godt Ellg/ eller Böffel

Hud; Lifsgehäng med Måssing; Söllia / en god stark
Carabin-rem sammaledes med Måssing; Söllia / och
en stark Jernhaka / god tjsgrå Klådes Kappa / hwar-
uti sin och en half Uln Klåde til 9 Swarter bret / hwil-
ket krympes / förän den göres och arbetas / halfwa
Kappan med gult Boit underfodrat / Kappelragan
rund af samma Klåde med gult upslag / stofferat med et
gult i blått beblandat Snöre eller Galon / gode Elgs-
hud; Handskar / god grå Hatt uti sådan färg Galon in-
fattad / som är på Kappelragen.

Til det tredie: så bör och Karlen hafwa en god och
stark svart Sadel med Måssings Knapp, Kåporne fo-
drade med röd eller hwitt Jusst / gode starke Hölster /
Kapporne af got svart smort Läder / swarta dubble
Dröglåders Tyg med enkla swarta Jernsöllior / Steg-
böglorne förtenta / Echabraquet af gult Klåde infats-
tat i blå Rand eller Kant / med en blå Grona uti hwart
af de två ännu ytterste Hörnen / et par goda Hiullåås
Pistoler och Carabin med tilhörig Spennare / item
Patron Tasta af hwitt Samsk med Måssing; Grona
uppå; gule Pistole Kappor eller Strumpor / Wärijor-
ne af sthswa Klingor och goda Fästen / beqwåme til hugg
och stic / sådane / som twid Wäre andre Landt-Kege-
menter äro brukelige / af Harnisket Bröst-stycket allena /
skottfrit för Musqwete Skott; desutan moste och Kyt-
tarne med nödige Tält / gjorde effter et model, sampt
Trästlippare och Poiskar twara försedde / således / at föra
Man

Man blifwa om et Tält/ en Träsflippare och en Poike.
Til Mönstring skal hwar och en wara försörgd med nöd-
torffigt Kruut och Bly; Men til Tåg/ hwardera med
et Skälpund Kruut och där til nödtorffigt Bly/ och warda
sedan försörgde med Kruut och Bly tillijka med det an-
dre Krigzfolcket/ förblifwandes/ hward underhållet på
Tåg beträffar/ wid det/ som stad gadt finnes för Wår Adel
uti privilegiernes 36 Punct.

Til det fierde: Hwar Grälsman skal hafwa at lefwere-
ra eller lefwerera låta til den Gouverneur eller Landz-
höffdinge/ uti hwars Gouvernemente eller Låhn Com-
pagniet, hwarunder han är sijnad at rusta/ är belagit/ des
Rustningzhåldz richtige och fulle Längd på alle de
Godz/ för hwilke han kommer at hålla Håst / tillijka
med selsfwe Tordebooken därå/ aff honom selsff / där
han är tilstådes / tillijka med des betiente eller Full-
mächtige/ som Längden formerar och up/ätter/ under-
skrefwen och verificerad, på det så mycket större Wis-
heet måtte kunna hafwas om och Godz Längderne äre
så inråttade som sig bör. Men äger någon Godz/ hwar-
före bör rustas / uti årskillige Låhn belågne/ har den
samme uppå de Hemman och Lågenheeter / hwilka uti
de andra Låhnen äro belågne / at taga wederbörande
Gouverneurers eller Landzhöffdingars attestata, det de
richtigt uti Längden upförde äre / och samme Betwä-
stijka med Längden sampt Tordebooken den Gouver-
neuren eller Landzhöffdingen tilstålla uti hwars Gou-

vernemente eller Låhn Compagniet står / hwarunder
han wil rusta. Jordeboken och Rustningz Längden
skal innehålla alla des Godz / de måga besittias under
Ticul aff Arff / Riöp / Pant / til wårdering eller Liffz
tjdz Friheet / bestående så wål aff Gåte och Ladugår
dar / In och utsofne Hemman / som Ujordar / Boel
Erker / Tunderster / Möller / Siskeleper / Lare och Ahle
gårdar / Stogar / Hollmar och Angar / sampt alle andre
Lågenheeter / aff hward Rampn de håist wara måge /
hwarutaff någon Ranta utgår / alla med deras Rampn
så wål som Landstapen / Håradez och Sochnens / hwa
rest de liggia / sampt all deras åhrlige Ranta eller Land
gille och Swijns ållon specialiter hwar Gård för sig i
hårdt Korn uträknat effter hoosgående Taxa. Hwarje
åhr uti Februario skal aff hwar och en / som ofwan för
måhlt år / til twederbörande Gouverneur och Landz böff
dinge des Rustningz Långd sampt Jordeboof blifwa
inleswererade / oachtat icke hwar åhr hålles Mönstring /
på det man därutaff så mycket bättre må kunna see hward
Förändringar sig / tjdz effter annan / tildraga med Lång
derne både genom Bote / Arff och Riöp / så wål som
hwarje handa andre stycke tilfällen. Försummar någon
sådant / skal han för Försummelse böta för Håsten förste
gången femb Daler / andre gången tijo daler / tridie gå
ngen tiugu daler Sölswermynt / och där det befinnes / at
han håller mindre Kostienst än honom bör / uprätte ic
ke des mindre Os och Cronan all bewijsslig skada.

Til det fembte : Gifwer och någon falsk Längd in
med willie/ anten utelåtandes något Godz/ eller förfor-
tandes Råntorne/ de där uppå den tiden gå aff Godzet
och böre rustas före / den samma skal / när det honom
lagligen öfvertogat är/ hafwa den deel aff Godzet/ som
han antingen undandöllier eller hvars Rånta han för-
falftar / under Cronan förwårdat. Skeer det och
icke med willie / utan til öfventyrs anten aff otvetten-
heet eller des egen eller och des betientes Wårdz
lööfheet och försummelse/ så förmåhnes en sådan förste
gången til Bårtring / och stände sedan/ om han flere
gångor igen kommer/ samme straff/ som sagt är om den/
som med willie gör. Aff alt Adeligit Godz skal Rust-
tienst hållas/ det wari sig genom Urff/ Riöp/ Pant eller
Tiltwårdering enom tilfallit; och skole därifrån/ hwarken
Adelens Säte. eller Ladugårdar / eller in- och utsockne
Lågenheeter wara frjåkallade. Säte. och Ladugårdar-
ne skole blifwa anslagne för hårdt Korn / effter som de
uti Byte och Skifone skiffte äre räknade eller med råte-
ta böra gå; Doch de Skogar/ hwilka icke uti Sätet-
gårdarnes Taxa äre ingrepne/ allenast för en half sed-
wanlig Taxa beräknade. Där någre Hemman eller Lå-
genheeter wore slyke Säte. eller Ladugårdar underlag-
de/måste de inlagde Gårdarnes hårdt Korn slås til den
gamble hårdt Kornes Taxan. Skulle också til sådana
Gårdar någon Cronotjende/ jempte lus patronatus och
Kyrkotjonde/ Altar. Hafra/ Präst. och Dieknepennin-
gar//

gar/ sampt Bønders Landgille wara köpt eller bytt och
aff Strålssemannen nyttias/ bör den åstwen twälwid Säte
och Ladugårdarne specificeras och i hårdt Korn efter
Taxan uträknas. Och emedan någre aff Ridderška-
pet och Adelen hafwa aff Os och Gronan på någre
Hemman tilbott sig insochne rättigheeten; Wt så skal för
sådana Hemman så högt i Kusttienst utgiöras / som de
finnas stå före uti den gamle Tordebooken. Inge Rån-
tor/ hwarföre bör rustas/ måste utlåtas/ kommandes där
under at begripas alle de twid åndan uppå en särskilt
Specification til sine namn och sitt pris opförde Perser-
ler; Där någon skulle hafwa föreenat sig med sine Bön-
der om een wiß affgift i reeda Penningar i ett för alt/
måste eftersees för hwilke Perseler och til huru stoort
quantum han kommer at rusta / warandes där twid in-
gen swårighet/ medan intet kan feela / at ju i gamle
Tordebooken först Perselerne måste hafwa warit opför-
de/ efter hwilken Penninge affgifften är blestwen jäm-
kad; Men skulle någre Hemman finnas/ som intet så-
dane Råneperseler hade / at man de samme uti hårdt
Korn/ efter Taxan kunde uträkna/ skatte Wt för gott/
at släke Hemman efter deras Egendom aff Åker / Ång/
Skog och Marek/ måge til hårdt Korn anslås på sätt
och wiß/ som för detta offta påberopade och här hoos
fogade Taxa förmåhler och innehåller.

Til det siette: Ridderskapet och Adelen länbnas
fuller fritt at föreena sig sins emellan om sammanfog-
nin

ningen/ som de för sig beqvämligast finna; Men så älig-
ger icke des mindre Gouverneurer eller Landzhöfdingarne/
at efterse om sammansätningen af dem/ som skole wara
om en Häst/ skeer rät/ och om wid densamme/ hwilken
Udelen fins emillan giort/ må kunna förblifwa eller ock
någon annan bättre står at ut sees/ och hafwa Gouverne-
rer eller Landzhöfdingarne därjämpte at låta sig högst an-
gelägit wara/ det de/ som blifwa tilhopa/ uptecknas/
sämbrwal at Sammansättningen om Hästen/ Udelen
mellan/ förut må wara richtig giord/ så at wid Mönstrin-
gen därpå icke må behöfwas at arbetas/ utan i dy måhle
alt hafwa sin fullkomlige richtigheet. Af hwarie 312 Tun-
nor hårt Korn skal en heel Häst hållas och utgiöras/ äger
någon allenast 78 Tunnor eller där inunder/
slipper han därföre at hålla Rustienst. Där någon skul-
le hafwa 380 Tunnor hårt Korn/ håller han därföre intet
meer än en Häst/ och at något öfwerstinter den rätta
Taxan, äfwen som och den/ hwilken allenast 236 Tunnor
hårt Korn hafwer/ skal wara skyldig därföre at hålla en
Häst/ om skönt han där til hafwer ungefähr 7 par ringa-
re Inkomst än i bemrte Taxa utsat är. Af hwarie 156
Tunnor hårt Korn hålles en half Häst; Skulle något
skuta öfwer eller ock finnas bestygga sig under/ Nembl.
öfwer in til 192 Tunnor och under in til 118 Tunnor/ kome
mer sådant uti ingen Consideration, utan hålles därföre
hwarken meer eller minder än en half Häst. Så framt
en eller annan skulle äga någon Sättesgård/ skal den taxe

ras för en heel Häst eller half/ om än skönt det kunde fattas på en heel eller half Hästs Taxa något mera / än en ferding/ doch i ansende til hans Låglichet. Hafwer någon mindre än til en half Häst/ sammanfogas han i hoop med andre at hålla en heel eller half Häst. De/ som sammanfogade blifwa/ hafwe ingen macht at skillias åt/ utan på Mönstringen/ doch måge de wäl fins emillan afftala och giöra Omkostnad/ men icke annorlunda än på Mönstringen antagas.

Til det Siuende: Kusttiensten skal alltid wara til redz/ eller ju så/ at en Adelsman tweet/ hwarest han wid opbudet/ henne taga skal/ och ingen/ han ware sig utrißes eller inrißes i Civil eller Militair Kal och Embeten eller ock i sit Huushåld/ Enckia/ ommyndige Barn/ Jungfru eller öfwerwaga/ ware där ledig och fri före.

Til det ottonde: När Kusttiensten upfordras/ så blifwer sådant af Gouverneurerne eller Landzhöfdingarne hwar och en af Adelen/ som uti deras Gouvernemente eller Landzhöfdingedöme något Godz besittia/ kundgiordt ordinarie otta Weckors Tid förän Mönstringen skee skal/ med mindre något oförmodeligt Fal påkommer/ at man then Tiden icke kunde afbjuda.

Til det Nijonde: Enär allmän Mönstring skal skee/ samblas hwar och et Låhns Fana uppå den Plas/ Wi i Nader förordnandes warde/ hwilket af Gouverneurerne eller Landzhöfdingarne i god Tid förut til hvars och ens Effterrättelse skal blifwa kundgiordt/ hafwandes Rytтары
ne

ne tre Dagar förut at infinna sig uppå bemelte Plag/ på
det Rytmästarne måge hafwa Tjöd dem förut at besich-
tiga; Sinner tå Rytmästaren Zeel hoos någon/ tå må
han honom åtwarna/ om möyeligit är/ sådant för Mön-
string at boota.

Til det Tjonde: hoo som icke hafwer sin rätta Rusk-
tienst på Munstring/ eller teer sine Laga Förfal/ som gillas
af Munsterherren och Commissarien, böte för den förste
Munstringz Dag för hwarie Häst tingu Dahler/ och se-
dan femb Dahler Sölftwer Mynt/ för hwar Dag han
uteblifwer om Tiensten til Tåg upbiudes. Blifwer
Ruskstiensten allenast til Munstringz upfordrad/ tå böte
then/ som icke kommer til stades/ för hwar Häst Ruskstienst
Ethundrade Daler Sölftwermynt.

Til det Ellofte: Blifwer någon Häst/ Karl eller
Tjg utmunstrat och ogillt kändt/ böte för Karlen Tjg
Dahler/ för Hästen Femton Dahler/ för Wapnet Ser
Dahler/ för Tjget två Dahler/ för Pistolerne femb
Daler/ för Wärian två Daler Sölfr: Mynt. Händer at
något annat ogillas/ som kan skee aff Tienaren är förfah-
rit/ tå straffas then samme/ så widt thet hans Skuld är/
effter Krigz Articlarne; Kommer någon annan gån-
gen igen och icke båttrar sig/ böte dubbelt emoot det/ som
oftwanföre stadgat finnes/ och ware defutan det callerade
af Muntringen til Hospitalet förfallit, men blifwer han
aldeles ute eller ock heele Ruskstiensten warder callerad.
böte Trehundrade Daler Sölfr: Mynt för hwar Häst
Rusk

Rusttienst/ och den callerade Munteringen til Hospita-
let förfallen.

Til thet Tolffte: Sinner sig någon bestwarad och för-
menar sig aff Munsterherren och Commissarien at ste för
när/ kan hånda af Wäld eller Dwånskap/ haer han det
hoos Os at angifwa/ då Wij därutinnan wele statuera
hwad Wij skialigt finnandes warde. Detta är nu den
Ordning/ hwareffter Rusttienst i Skåne/ Halland/
Bleeking och Bahuus Låhu hållas och fulgiöras skal/
och wele Wij/ at densamnte af Ridderskapet och Adelen
i benämde Provincier, så twäl/ som ock af Wåre Mönster-
herrar och Commissarier, hwilke nu eller framdeles kun-
ne förordnas/ både i Mönstringen som ock i Tienst i al-
la måtto noga och granneligen i acht tagas och effter/
kommas måtte. Til yttermera twisso hafwe Wij detta
med Egen Hand under skrifwit och med Wårt Kongl. Se-
cret bekräfta låtit. Datum Stockholm den 12 Januari
Åhr 1687.

CAROLUS.

www.books2ebooks.eu